

Mennyit ér az OKJ-s szakképzettség megszerzése a közösségi művelődésben?

Napjainkban az élethosszig tartó tanulás mind az egyén, mind a társadalom számára nélkülözhetetlen cselekvéssé vált, hiszen a versenyképesség növelése, az emberi erőforrás fejlesztése és az aktív korú népesség foglalkoztatottságának javítása a tudásalapú gazdaságnak és a társadalmi kohézióknak egyaránt építőelemei. Az élethosszig tartó tanulás célja az esélyegyenlőség biztosítása, amely a hátrányos helyzetből való kikerülés, a társadalmi mobilitás záloga.

A statisztikák alapján az élethosszig tartó tanulásban való részvétel tekintetében Magyarország mutatói elmaradnak az Európai Unió tagállamaihoz képest. Pedig az aktivitás hatással lehetne azokra a gazdasági jellemzőkre is, miszerint hazánkban alacsony a foglalkoztatottsági szint, a munkaerő-piaci részvétel, különösen a kevésbé képzettek, a nők és az idősebb munkavállalók körében. Az igaz, hogy a munkanélküliségi ráta alacsonyabb az Európai Unió átlagánál, ám ennek a munkaképes korú népesség körében magas inaktivitási arány az oka. A munkaerő alacsony mobilitással rendelkezik, annak ellenére, hogy az erős regionális és városi tagoltságú munkaerőpiac nem ezt kíváná meg. A munkaerőpiac igényei és a képzések kínálata sincsenek összhangban egymással, amely a megfelelő szakképzettséggel rendelkező

munkaerőhiányt is okozza. A magas szintű, hatékony munkavégzéshez megfelelően képzett, mobil és kreatív munkaerőre lenne szükség. Ennek eléréséhez az oktatási rendszer átalakítása kívánatos, amely segítségével növelhető az oktatásban, képzésben részt vevők száma és csökkenthető a korai iskolaelhagyók aránya. A fejlődés másik fontos kritériuma az élethosszig tartó tanulás hozzáférhetőségének javítása lenne.

A Nemzeti Művelődési Intézet Kulturális Közfoglalkoztatási Programja kiváló példa arra, hogyan lehet bevonni – egyetlen szervezetnek – kiemelkedően magas számú résztvevőt az élethosszig tartó tanulás folyamataiba, illetve miként lehet hatékonyan hozzájárulni a foglalkoztatottság növeléséhez. Mindennek alapja a hálózatként működő közösségi művelődés intézményrendszere.

A kulturális közfoglalkoztatott munkatársak különböző típusú felnőttképzési programokban vehetnek részt annak érdekében, hogy feladataikat hatékonyabban legyenek képesek ellátni. Munkájuk és a képzés során megszerzett ismeretekkel, tapasztalatokkal képessé válhatnak a szervezetknél megüresedő munkahelyek betöltésére, a munkában és az önkéntes foglalkoztatásban való részvételre is. A szakmai továbbképzésektől, a kompetenciafejlesztő tréningeken át az állam által elismert szakképzések

olyan elemi tudnivalókat, kompetenciafejlesztési gyakorlatokat tartalmaznak, melyek elsajátításával és használatával a résztvevők a közösségi művelődés aktív működtetőivé válhatnak.

Az állam által elismert szakképzéseket az Országos Képzési Jegyzék tartalmazza. Az OKJ-s szakképzések a felnőttképzési törvény hatálya alá tartoznak és a szakképzésért felelős miniszter által meghatározott szakmai követelmények alapján folytatott szakmai, elméleti és gyakorlati képzéseken alapulnak. A munkaerőpiac szereplői számára mindez minőségi biztosítékot jelent. Elmondható, hogy az OKJ-s képzéseknek a többi képesítésnél magasabb a munkaerő-piaci presztízssük.

A közművelődés, közösségi művelődés területén eddig az iskolarendszeren kívüli szakképzés keretében a Közművelődési szakember I. és Közművelődési szakember II. szakképzéseket lehetett megszerezni. A szakképzések óraszámai reálisak voltak, a Közművelődési szakember I. esetében minimum 240, a Közművelődési szakember II-ben pedig 290 óra. Szakképzettség megszerzésére ezen felül még a felsőoktatás kínál lehetőséget.

A III. Kulturális Közfoglalkoztatási Program keretében egy-egy képzési csoport felkészítése és szakmai vizsgáztatása valósult meg, melynek

helyi, kistérségi és tágabb vonzáskörzeti kapcsolatok építésére, a közösségi művelődés területére jellemző ismeretterjesztő előadásokat, vetélkedőket, játszóházakat, vásárokat, fesztiválokat, szünidei táborokat tervezni, ünnepi műsort és népünnepélyeket szervezni, azok marketingjét kialakítani, lebonyolítani. A leendő közművelődési szakemberek olyan ismereteket is kaptak, amelyek révén képesek felnőttképzési alkalmakat, képzési programokat szervezni és lebonyolítani. A képzés fontos eleme volt, hogy a résztvevők tudjanak programokat, csoportfoglalkozásokat felmérni, közönségszervezést végezni, programinformációt és egyéb kulturális információkat gyűjteni és szolgáltatni. Szakmai munkavégzésük során alkalmasak legyenek hagyományörző és művészeti csoportok szervezésére és vezetésére, marketingjének lebonyolítására. Tudják, hogyan kell tervezni a kulturális stratégiát, hogyan kell elkészíteni az éves terveket, elemzéseket, beszámolókat, forgatókönyveket, program-költségvetési terveket, statisztikai jelentéseket. Képessé váljanak mindezen tevékenységek érdekében forrásteremtési tevékenységet is végezni.

Máhr Dániellel, a képzés egyik résztvevőjével, akinek időközben si-

eredményeképpen 21 fő középfokú és 15 fő felsőfokú szakmai végzettséget szerzett a képzések elvégzésével.

Az OKJ-s tanfolyamok Budapesten és Debrecenben folytak, intenzív, napi nyolc órás időtartamban, ami alapvetően nem jellemző a felnőttképzésre, iskolarendszeren kívüli képzésekre. A fesztített tempót a TÁMOP-2.1.6-12/1-2012-0001 „Újra tanulok” kiemelt projekt előírásai diktálták.

A *Közművelődési szakember I.* felsőfokú végzettséghez kötött szakképesítés jogszabályban előírt szakképesítéssel egyenértékű szakképesítésnek minősül. Időtartama 246 óra volt, mely 102 óra elméletből és 144 óra gyakorlatból állt. A tananyag tartalma alapján naprakész, gyakorlatias ismereteket adtunk a közművelődési intézmények és szervezetek szolgáltatásairól, tevékenységük rendszeréről; vezetési, jogi, gazdasági és marketing ismeretekről; kulturális vidékfejlesztésről, stratégiai tervezésmódszertanról; az egész életen át tartó tanulásról; kulturális menedzsment témakörből; kulturális turizmusról és fesztiválszervezési módszerekből. A kiemelt program előírta, hogy környezeti, fenntarthatósági ismeretek témakörből is tájékoztatva legyenek a résztvevők.

A képzés célja, hogy a résztvevők a képzés elvégzésével képesek

legyenek a szabadidőben a művelődési-nevelési folyamatokhoz, alkalmakhoz, közösségi kapcsolatokhoz, a megértés együttes élményeihez tevékenységi formákat kínálni, az egyetemes, nemzeti, kisebbségi és a helyi kultúra értékeinek közismertté tétele érdekében kulturális programokat, kiállításokat tervezni, szervezni, azok marketingjét lebonyolítani. A képzés elvégzésével a képzésben részt vevők alkalmassá váltak

került elhelyezkednie, a programban és a képzésben szerzett tapasztalatairól beszélgettünk:

Milyen diplomával rendelkezel?

Máhr Dániel: 2014-ben szereztem néprajz alapszakos végzettséget Budapesten, az ELTE-n. De már látszott, hogy nem ezen a területen szeretnék elhelyezkedni, hiszen ekkor is inkább a közösségek élete, kialakulása, szervezése érdekelt.

Melyik partnerintézmény foglalkoztatott a Kulturális Közfoglalkoztatási Programban?

M. D.: Jórészt a Nemzeti Művelődési Intézet Fejér Megyei Irodájában voltam szakmai asszisztens, valamint a harmadik program végén egy hónapig a Nemzeti Művelődési Intézet székhelyén láttam el hasonló feladatokat.

Milyen feladatokat láttál el?

M. D.: Szerencsére Székesfehérváron sikerült kialakítani egy olyan munkakörnyezetet, ahol mindenki aktívan ki tudta venni a részét a munkából, és ránk, mint közfoglalkoztatottakra is egyenlő partnerként számítottak. Az adminisztrációs feladatokon túl részt vehettünk konkrét programok tervezésében és megvalósításában is. Jó lehetőség volt ez arra,

hogy egyrészt a már meglévő kapcsolati rendszerünket aktivizáljuk, valamint, hogy tovább bővítsük azt. No és persze, hogy rengeteg gyakorlatias tudást szerezzünk, lessünk el.

Miért jelentkeztél a közművelődési szakember képzésre?

M. D.: A néprajzos végzettség nem tette lehetővé, hogy ezen a területen tudjak elhelyezkedni, így kapóra jött ez a lehetőség, valamint izgatott az, hogy a számomra kissé homályos részről, a közművelődés elméletéről, történetéről is tanulhassak.

Milyen élményeid vannak a képzéssel kapcsolatban?

M. D.: Nagyon megerőltető volt az intenzitása a képzésnek, hiszen két hónapig minden hétköznap nagyjából napi nyolc órában előadásokat hallgattunk vagy projekt munkákat végeztünk. Ez hosszú távon fárasztó volt, főleg, hogy a többség elég sokat is utazott, mire elérte a képzés helyszínét. Viszont nekem hasznos volt, hogy az alapvetően vegyes társaságból mindenki megosztotta a tapasztalatait, észrevételeit. Úgy gondolom, hogy ezek a tudáscserék az igazán hasznosak egy oktatási folyamaton belül. Szerencsére a tanárok is teret adtak ezeknek a párbeszédnek, eszmecseréknek.

Hol sikerült elhelyezkedned? A partnerszervezetnél vagy máshol? Mekkora szerepe volt annak, hogy megszerezted a szakmai végzettséget?

M. D.: Januárban sikerült elhelyezkednem a Budapesti Művelődési Központban, ahol természetesen sokat számított, hogy a Művelődési Intézetben szereztem már tapasztalatot, az OKJ-s végzettség pedig lehetővé tette, hogy megfeleljek az állás formai követelményeinek is.

Jelenleg mik a szakmai feladataid?

M. D.: Alapvető feladataim közé tartozik az amatőr művészeti csoportok gondozása, patronálása, lehetőségeinek szélesítése. Fontos szempont volt a felvételemkor, hogy próbáljam meg a korosztályomat megszólítani és behozni a házba, hiszen elsősorban a fiatal, önálló életét éppen elkezdő felnőtt korosztály az, amit legkevésbé tudunk elérni. Emellett a nyelvtudás miatt számítanak rám a nemzetközi projektekben is, ami szintén egy izgalmas és meglehetősen kreatív feladat.

Mennyire tudod használni munkád során a képzésen, illetve a programban tanultakat, tapasztaltakat?

M. D.: Ahogy említettem, a képzéstől elsősorban az elméleti tudást vártam el, hogy kaphassak egy keretrendszert, amit aztán fel tudok használni a munka során, mint egyfajta itinert. Mostanra sokkal jobban átlátom a közművelődés bürokratikus részét is, és ezt teljes mértékben a képzésnek köszönhetem.

Mit üzensz a mostani programban résztvevőknek, mit tegyenek annak érdekében, hogy visszatérhessenek a munka világába?

M. D.: Azt gondolom – és ez a személyes tapasztalatom is – hogy a programban való részvétel egy jó lehetőség arra, hogy a kapcsolati tőkénket gyarapítsuk, tapasztalatot szerezzünk (akár az adminisztrációban, akár a szervezés, kapcsolattartás részében), amit aztán remélhetőleg fel tudunk használni a munkakeresés folyamán, még akkor is, ha nem a közművelődési területen akarunk elhelyezkedni.

A Közművelődési szakember II. tanfolyamra a résztvevők Hajdú-Bihar, Békés és Szabolcs-Szatmár-Bereg megyéből érkeztek. Az intenzív, napi nyolc órás képzést az Országos Felnőttképzési Szakmai Központ koordinálásával a Hajdú-Bihar Megyei Iroda, valamint a KultúrÁsz Közhasznú Egyesület együttműködésével valósítottuk meg. A heti öt napon át zajló 302 órás tanfolyam során a képzés résztvevői a Helyi társadalom- és kultúraismeret; Kulturális rendezvények szervezése; Kulturális szervezetek és intézmények működése, közművelődési tevékenysége tanegységek ismereteit sajátíthatták el. A képzés elvégzésével a résztvevők képessé váltak az önkormányzati közművelődési intézmények, művelődési civil szervezetek, kulturális vállalkozások munkatársaként a szervezet szakszerű és színvonalas működtetésében való részvételre, a kulturális szervezőmunka ellátására, művelődési szolgáltatások, rendezvények, kiállítások, vásárok, táborok szervezésére. Az elsősorban gyakorlati oktatáson alapuló képzés során az elméleti tudás mellett kompetenciákat szerezhettek amatőr művészeti és szabadidős körök, klubok, valamint tanfolyamok működtetésére, a település vagy az adott társadalmi réteg művelődési, közösségi életének élénkítésének elősegítésére.

A tanfolyam kapcsán szintén egy azóta sikeresen elhelyezkedett résztvevő, Makleit Zsolt osztotta meg velem a tapasztalatait:

Melyik partnerintézmény foglalkoztatott a Kulturális Közfoglalkoztató Programban?

Makleit Zsolt: A fő partnerintézményem a Derecske Városi Művelődési Központ és Könyvtár volt, de szeretném megemlíteni a Derecskei Szivárvány Hagyományörző Egyesületet és a Kék-Kálló Menti Népfőiskolai Társaságot, ugyanis ezzel a két partnerszervezettel szintén kapcsolatban álltam.

Milyen feladatokat láttál el?

M. ZS.: Segítettem az intézmény szakmai (közművelődési, illetve könyvtári) tevékenységeit. Továbbá adminisztratív jellegű (ügyintézés, pályázatokba besegítés) és rendezvényeinkhez kapcsolódó feladatokat láttam el (rendezvényépítés, rendezvényszervezés, -lebonyolítás, kiadványszerkesztés, programfüzetek, meghívók, plakátok elkészítése, fotózás, konferálás stb.).

Miért jelentkeztl a közművelődési szakember képzésre?

M. ZS.: A Hajdú-Bihar Megyei Iroda tájékoztatott az induló képzésről, és mivel szerettem volna a köz-

művelődési területen is szakmai végzettséget szerezni, ezért jelentkeztem rá. Amit a gyakorlatban már korábban megismerhettem, annak az elméleti háttérét is el akartam sajátítani.

Milyen élményeid vannak a képzéssel kapcsolatban?

M. ZS.: Összességében pozitív tapasztalataim vannak: nagyon jó tanáraink voltak, felkészült és gyakorlatias szakemberek tanítottak minket, akik a KultúrÁsz Egyesület és a Debreceni Egyetem oktatói közül kerültek ki. A megyei iroda is remekül szervezte az oktatást. Az előadások anyaga is hasznos, érdekes volt, és alapos ismereteket nyújtott. Talán az volt kicsit negatív, hogy viszonylag sűrű volt a képzési időszak, 2-3 hónapig minden nap volt oktatás, ezért nehéz volt egyszerre bejárni az órákra és a munkahelyen is helytállni.

Hol sikerült elhelyezkedned? A partnerszervezetnél vagy máshol? Mekkora szerepe volt annak, hogy megszerezted a szakmai végzettséget?

M. ZS.: A Derecske Városi Művelődési Központ és Könyvtárban helyezkedtem el, végül is annál a partnerszervezetnél, ahol közfoglalkoztatásban is dolgozhattam. A gyakorlati ismereteim ellenére fontos, hogy szakmai végzettség nélkül nem tudtak volna kinevezni ebbe a munkakörbe, tehát nagy szerepe volt benne.

Jelenleg mik a szakmai feladataid?

M. ZS.: Jelenleg kulturális szervezőként dolgozom. Közművelődési szakmai tevékenységeket végzek, illetve kapcsolattartás a partnereinkkel, rendezvényszervezés, -lebonyolítás és kiadványszerkesztés, számítógépes grafikai munkák tartoznak a feladataim közé.

Mennyire tudod használni munkád során a képzésen, illetve a programban tanultakat, tapasztaltakat?

M. ZS.: Teljes mértékben tudom hasznosítani. Egyrészt gyakorlatot szerezhettem a program során, másrészt a képzésen az elméleti háttérét is elsajátíthattam ennek a szép szakmának.

Mit üzensz a mostani programban résztvevőknek, mit tegyenek annak

Az alábbi fotó a Derecskei Városi Művelődési Központban szervezett Dumaszínházi előadást követően készült. A kép jobb oldalán Makleit Zsolt látható, mellette Beliczai Balázs humorista a Dumaszínházból

érdekében, hogy visszatérhessenek a munka világába?

M. ZS.: Kiemelném az önkéntességet, a kapcsolatépítést, illetve a gyakorlatszerzést, ugyanis, ha valaki éppen nem talál munkahelyet, de a kultúra területén szeretne dolgozni, az önkéntesként is elkezdheti a munkát, és beletanulhat, beleláthat abba, hogy milyen feladatokat kell ellátni, továbbá új embereket is megismerhet. A közfoglalkoztatási program keretein belül gyakorlatot lehet szerezni, ami célravezető megoldás szerintem ahhoz, hogy később ilyen területen el lehessen helyezkedni.

Mindezek alapján elégedettek lehetnénk, elmondhatnánk, hogy a közösségi művelődés területén a szakmai utánpótlás biztosításához nagyban hozzájárul az OKJ-s képzések megléte, és a Nemzeti Művelődési Intézet nemcsak a munkahellyel rendelkezőknek, hanem a közfoglalkoztatási programban részt vevőknek is elérhetővé teszi a szakképzettség megszerzésének lehetőségét.

Am a Magyar Közlöny 2016. évi 24. számában megjelent, hogy felülvizsgálták és módosították az államilag elismert szakképesítéseket tartalmazó Országos Képzési Jegyzéket.

2016. szeptember 1. után csak az új OKJ szerint indíthatók képzések.

A szakmafejlesztés keretében

- új szakképesítéseket határoztak meg,
- új részsakképesítéseket alakítottak ki,
- meghatározták az új érettségi vizsga keretében szakgimnáziumok-

ban megszerezhető szakképesítéseket és

– felülvizsgálták a felnőttképzési (tanfolyami) óraszámokat.

2016. szeptember 1. után felnőttképzési tanfolyamokon csak az új OKJ szerint lehet majd szakképesítést szerezni. A szakmafejlesztés következtében módosulnak a képzési modulok, szakmai és vizsgakövetelmények és kerettantervek is.

Ez azt jelenti, hogy a diplomával rendelkezők számára a Közművelődési szakember I. szakképzettséget 340-560 óra terjedelemben lehet megszerezni (eddig a minimum 240 óra volt!).

A Közművelődési szakember II. szakképzés megszűnik. Helyette Közművelődési és közönségkapcsolati szakember (a szakmairány megnevezésével, ami Közművelődési szakember II. vagy Közönségkapcsolati szakember) elnevezést kapott az új szakképesítés. Időtartama 900-1300 óra, iskolarendszerben nappali és esti, felnőttképzésben tanfolyami képzés keretei között lehet indítani.

Ahogy az írásom címe is mutatja, az eddigi feltételekkel megszerzett szakképzettségeknek óriási értéke van, és még nagyobb lesz 2016. szeptember 1. után.

DR. TÓTHNÉ BODOR ANITA okleveles andragógus, művelődésszervező, kulturális menedzser, felnőttképzési szakértő. 2014. február 1-től az Országos Felnőttképzési Szakmai Központ vezetője.

A cikk elkészítésében közreműködött: Rátvai-Takács Renáta felnőttképzési referens és Váradi Annamária szakmai asszisztens.